

Ilmastofoorumi ry
Puheenjohtaja Pasi Matilainen
Tuulimyllyntie 8 A 1
40640 JYVÄSKYLÄ

1 (4)

20.11.2009

Tasavallan presidentin kanslia
Mariankatu 2
00170 HELSINKI

Arvoisa tasavallan presidentti,

Ensinnäkin haluan kiittää Teitä ilmastoasioita kohtaan osoittamastanne huomiosta. Lehtitietojen mukaan aiotte johtaa Suomen valtuuskuntaa joulukuussa Kööpenhaminan ilmastokokouksessa. Siihen liittyen toivoisin Teidän huomioivan seuraavia näkökulmia ilmastonmuutoksesta ja siihen liittyvien poliittisten toimenpiteiden vaikutuksista ympäristönsuojeluun ja kansalaisten hyvinvointiin.

Käsittelen ensin lyhyesti asian tieteellistä puolta, jonka jälkeen keskityn ilmastopolitiikan vaikutuksiin. Lopuksi kerron, kuinka toivomme Teidän suhtautuvan asiaan.

Kuten hyvin tiedämme, hiilidioksidi on kasvihuonekaasu, joiden lämmittävä vaikutus osaltaan mahdollistaa tuntemamme elämän maapallolla. Elämän kannalta hiilidioksidin lannoittava rooli on kuitenkin tärkeämpi, sillä hiilidioksidi on edellytys kasvien yhteyttämiselle.

Hiilidioksidin lämmittävä vaikutus on kuitenkin hupeneva eli jokainen uusi hiilidioksidimolekyylil ilmakehässä lämmittää hieman edellistä vähemmän. Tätä voidaan verrata siihen, että maalattaessa mustaa esinettä valkoiseksi, ensimmäinen maalikerros vaalentaa kappaletta eniten ja jokainen uusi kerros on vaikutukseltaan vähäisempi.

Vallitseva käsitys kasvihuonekaasujen, erityisesti hiilidioksidin vaarallisesta lämmittävästä vaikutuksesta perustuukin siihen oletukseen, että niiden aiheuttama lämpeneminen johtaa tärkeimmän kasvihuonekaasun, vesihöyryn määrän lisääntymiseen ilmakehässä, joka puolestaan aiheuttaa lisää lämpenemistä, synnyttäen niin kutsutun positiivisen takaisinkytkennän.

Tämä käsitys on periaatteessa vahvistettu tietokonemalleilla, jotka ennustavat hiilidioksidin kaksinkertaistumisesta 2,5 – 6,0 asteen maapallon keskilämpötilan nousua. Vahvistus pohjautuu käytännössä täysin tietokonemalleihin, eikä sitä ole vielä vahvistettu empiirisillä havainnoilla. Positiivisen takaisinkytkennän täytyisi näkyä siinä, että ilmakehän lämmitessä ulos avaruuteen karkaava lämpösäteily kasvaisi lämpenemistä vähemmän tai ei lainkaan.

Asiaa on kuitenkin pyritty selvittämään myös empiirisiin havainnoin, jotka ovat päinvastoin osoittaneet, että avaruuteen karkaavan lämpösäteilyn määrä on itse asiassa kasvanut ilmakehän lämpenemistä nopeammin, mikä todistaa negatiivisen takaisinkytkennän puolesta. Toisin sanoen, ilmastojärjestelmä näyttäisi suojelevan itseään ylikuumenemiselta ja lämmitessään ilmakehä päästää entistä enemmän lämpöä pakoon. Uusimpien tulosten mukaan tämä tarkoittaisi jopa vain puolen asteen lämpenemistä hiilidioksidipitoisuuden kaksinkertaistumiselle.

Hyvän kansantajuksen yhteenvedon näistä ilmastotieteen uusimmista käännteistä, sekä joistakin ilmastotieteen häpeällisistä, epätieteellisistä piirteistä esitti maanantaina 9.11. TV1:llä esitetty MOT-ohjelma *"Ilmastokatastrofi peruutettu"*.

Seuraavaksi siirryn ilmastopolitiikan seurauksiin ja vaikutuksiin.

Kuten voitte ylläolevasta todeta, tieteen osalta ihmiskunnan vaikutus maapallon ilmastoon on kaikkea muuta kuin ratkaistu kysymys. Poliitikkojen ja median keskuudessa kuva on kuitenkin toinen ja ihmisen katastrofaalista vaikutusta globaaliin ilmastoon pidetään täysin varmana asiana. Tämän varmuuden pohjalta ollaan kansainvälisin hankkein sitomassa valtioita ja kansalaisia toimenpiteisiin ja tavoitteisiin, joiden seuraukset voivat olla odottamattomat.

Tärkein näkökulma on mielestäni psykologinen. Jo nyt lukuisat ihmiset ovat kyllästyneet jatkuvaan ilmastonmuutosuutisointiin ja -poliitikointiin. Ilmastonmuutos-sitä ja ilmastonmuutos-tätä ovat niin tehokkaita argumentteja, että ilmastonmuutoksella perustellaan lähes mitä tahansa tavoitetta. Erityisesti mikä tahansa ympäristönsuojelullinen toimenpide kytketään säännönmukaisesti ilmastonmuutokseen. Olemmekin huolestuneita siitä, että kansalaisten turhautuminen ilmastonmuutostoitotukseen ja erityisesti sen mahdollinen osoittautuminen vääräksi hälytykseksi tulevaisuudessa johtavat oikeasti tärkeiden ympäristönsuojeluhankkeiden kohtaamaan aiheettomaan vastustukseen. Ilmastonmuutoksen torjuminen voi siis kääntyä ympäristönsuojelullisesti itseään vastaan.

Oleellinen sivujuonne tässä riskissä on se, että hiilidioksidista luodaan kuvaa vaarallisena saasteena, esimerkiksi monien ilmastouutisten yhteydessä näytetään kuvaa savukaasujen peittämistä suurkaupungeista tai tummaa savua tupruttavista tehtaanniipuista. Hiilidioksidi on kuitenkin todellisuudessa hajuton, mauton ja väritön sekä kaikkina realistisina pitoisuuksina harmiton kaasu, joka on kaiken lisäksi elämälle välttämätön kasvilannoite. Kun

valheellinen mielikuva hiilidioksidista saasteena murtuu, on vaara, että todellisiakin saasteita ryhdytään väheksymään.

Yksi kansalaisia ehkä eniten ärsyttäneitä yksittäisiä toimenpiteitä oli hehkulamppujen asteittainen kieltäminen. Hehkulamppujen tilalle tarjotaan erityisesti energiansäästölamppuja, jotka elohopeaa sisältävinä ovat ongelmajätettä ja siten ympäristölle erittäin haitallisia, varsinkin kun ne usein hävitetään normaalien jätteiden joukossa. Energiansäästölamput eivät myöskään usein vastaa kansalaisille annettua kuvaa niiden kestävydestä, valovoimasta ja edullisuudesta, eivätkä ne sovellu hyvin tai lainkaan kaikkiin hehkulamppujen käyttökohteisiin. Lisäksi niiden hintaa pidetään keinotekoisesti ylhäällä niitä koskevilla EU:n korkeilla tulleilla.

Myös taloudelliset näkökulmat on huomioitava, sillä ilmaston suojele ei ole ilmaista. Mikäli ihmisen osuus ilmastonmuutokseen on oletettua merkittävästi vähäisempi tai merkityksetön, kuten monet tuoreet tieteelliset tutkimukset viittaavat, niin taloudelliset panostukset muuttuvat kerralla hukkaan heitetyiksi. Erityisesti näinä talouskriisin aikoina on huolestuttavaa, että varsinkin heikoimmin toimeentulevat kotitaloudet joutuvat tinkimään hyvinvoinnistaan kasvavien energiamaksujen ja kallistuvan energian nostamien välttämättömyshyödykkeiden hintojen vuoksi, kun puolestaan energiayhtiöt takovat ennätystuloksia vuodesta toiseen jopa talouden valtavirtaa vastaan muun muassa päästökauppaneukemien voimauttamina.

Ilmaston suojele taloudellisia vaikutuksia tutkiessa ei voi välttyä siltäkään johtopäätökseltä, että kyseisten toimenpiteiden aiheuttama kasvava taloudellinen rasitus kotitalouksille voi aiheuttaa haittaa todellisiin ympäristöongelmiin puuttumiselle. Ympäristöystävälliset ja eettiset valinnat ovat nimittäin usein jonkin verran hinnakkaampia kuin kauppojen hyllyiltä löytyvät muut tuotteet. Erityisesti halpojen aletuotteiden, joiden ympäristöystävällisyydessä ja kulutuskestävyydessä on usein toivomisen varaa, kysynnän voi odottaa kasvavan ympäristön kannalta kestävämpien tuotteiden kustannuksella.

Tulevaisuuden kannalta pahin ongelma on kuitenkin niin kutsuttu hiilivuoto. Jo nyt Kööpenhaminan kokous on epäonnistunut ennen alkamistaan, eikä kaikkia maita sitovia vähennystavoitteita sovita ainakaan vuoteen, jos sittenkään. Tämä tarkoittaa sitä, että EU:n alueella omien vähennystavoitteiden aiheuttamien kustannusten vuoksi yhä useampi teollisuusyritys siirtää tuotantonsa kokonaan tai osittain muutenkin alhaisempien kustannusten kehittyviin maihin, joissa on myös jatkuvasti suurempi osa globaaleista markkinoista.

Tämä on ongelma, jota ei voida paikata palveluammateilla tai niin kutsutuilla vihreillä työpaikoilla. Teollisuuden ulosliputus syö tuottavia työpaikkoja, mikä puolestaan aiheuttaa työttömyyttä teollisuuden alihankkijoilla ja palvelualoilla. Vihreät työpaikat puolestaan pääsääntöisesti edellyttävät mittaviakin julkisia tukia, mikä taannoisen espanjalaisen tutkimuksen mukaan tuhoaa enemmän työpaikkoja muilla aloilla kuin synnyttää uusia

vihreille aloille. Seurauksena on yleinen hyvinvoinnin lasku sekä julkisten palveluiden, eläkkeiden ja sosiaaliturvajärjestelmän rahoituksen romahtaminen.

Kuten olen näyttänyt, ilmastopolitiikalla voi olla suuria kustannuksia ja vakavia seurauksia. Jos vielä on niin, että totuus ihmisen vaikutuksesta ilmastonmuutokseen poikkeaa ratkaisevilt osin nykyisin vallitsevista oletuksista, kaikki ilmastonsuojelun nimissä tehdyt uhraukset muuttuvat turhiksi.

Nämä näkökulmat toivoisimme Teidän, arvoisa tasavallan presidentti, ottavan huomioon johtaessanne Suomen valtuuskuntaa Kööpenhaminassa ja osallistuessanne suunnitellun *"poliittisen ilmastopöytäkirjan"* tekoon. Niin ikään toivoisimme Teidän huomioivan nämä näkökulmat koko kansan presidenttinä ja arvojohtajana myös muussa toiminnassanne.

Suomen tasavaltaisen valtion ja kansan tulevaisuus sekä hyvinvointi ovat ilmastokysymyksessä mitä suurimmassa määrin uhattuina, joten toivomme myös Teidän muistavan, että juuri Suomen kansan etujen valvonta ja puolustaminen on Teidän tärkein tehtävänne. Lienemme samaa mieltä siitä, että Suomen kansan etuihin kuuluvat niin puhdas, elinvoimainen luonto ja ympäristö kuin toimiva talouskin, joka pystyy työllistämään ja elättämään koko väestömme ja mahdollistamaan myös ympäristöstä ja lähimmäisistä huolehtimisen.

Ilmastofoorumi ry:n sekä muiden ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnista huolestuneiden kansalaisten puolesta,

Pasi J. Matilainen

Puheenjohtaja, Ilmastofoorumi ry

www.ilmastofoorumi.fi

Jakelu: Tasavallan presidentin kanslia
Tiedotusvälineet